

Найбільше вітчизняних ЗВО здійснюють підготовку фахівців для транспортної сфери України за спеціальністю «Автомобільний транспорт» (43 ЗВО) і «Транспортні технології (за видами)» (31 ЗВО). 16 ЗВО в Україні здійснюють підготовку фахівців за спеціальністю «Авіаційний транспорт», 7 ЗВО – за спеціальністю «Залізничний транспорт». Найменше ЗВО (5 ЗВО) здійснюють підготовку фахівців для транспортної сфери України за спеціальністю «Річковий та морський транспорт».

Література:

1. Довідник ВНЗ. URL: <https://osvita.ua/vnz/guide>.

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА: ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ

Супрун М.С.

*Науковий керівник: Деділова Т.В., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Сучасні ринкові умови диктують все більш нові та складні умови функціонування вітчизняних підприємств, а, отже, примушують їх до пошуку напрямків розвитку, які б забезпечували їм суттєві переваги перед конкурентами. Саме таким напрямком є розробка стратегії забезпечення конкурентоспроможності суб'єкта господарювання, яка визначається конкурентоспроможністю продукції та конкурентною позицією підприємства.

За цих умов виробництво продукції виступає не тільки як фактор конкурентоспроможності, а й як умова ринкового функціонування підприємств. Тому конкуренція ставить перед ними мету з постійного підвищення існуючого рівня конкурентоспроможності, досягнення якої передбачає її оцінку.

Можливість зберігати або розширювати конкурентні позиції на цільовому ринку та впливати на ринкову ситуацію є наслідком реалізації ефективної стратегії конкурентоспроможності підприємства в площині виробництва та реалізації якісної продукції, що задовольняє вимоги споживачів.

Отже, конкурентоспроможність підприємства невід'ємно існує поруч з конкуренцією. Ієрархія конкурентоспроможності, з наукової точки зору, містить декілька основних рівнів: конкурентоспроможність продукції; конкурентоспроможність підприємства; конкурентоспроможність галузі; конкурентоспроможність регіону; конкурентоспроможність держави.

Саме слово «конкурентоспроможність» до деякої міри передає зміст поняття. Тобто конкурентоспроможність – це здатність конкурувати, здатність успішно вести конкурентну боротьбу [1].

Конкурентоспроможність підприємства, як комерційно-виробничої системи, є здатністю суб'єкта господарювання до реалізації ним певної сукупності конкурентних переваг, які дозволяють йому стабільно та ефективно розвиватися в ході ринкового протистояння з іншими товаровиробниками на

ринках. Відповідно до цього, як головну мету управління конкурентоспроможністю можна відзначити забезпечення умов успішного функціонування підприємства в конкурентному середовищі та створення конкурентних переваг, що забезпечать зростання у майбутньому [2].

Факторами конкурентоспроможності підприємства є чинники його внутрішнього і зовнішнього середовища, які комплексно або поодинокі зумовлюють загальну зміну її рівня. Таким чином, управління конкурентоспроможністю є процесом оптимізації її факторів (елементів) під час реалізації виробничо-господарської діяльності з метою нівелювання негативних наслідків зниження конкурентоспроможності та посилення позитивного впливу останніх.

Утримання конкурентних позицій та забезпечення належного рівня конкурентоспроможності безпосередньо залежить від ефективності управління її факторами.

В загальному випадку, ідентифікація факторів конкурентоспроможності підприємства зводиться до виявлення групових чинників, що методом укрупнення включаються до системи оцінки її рівня. Значну роль в цьому процесі відіграють інструменти стратегічного та маркетингового аналізу, спрямовані на дослідження зовнішніх та внутрішніх факторів конкурентоспроможності, сильних і слабких сторін для оцінювання реальних можливостей у конкурентній боротьбі. Аналіз та оцінювання здійснюється за кількісними та якісними показниками, які свідчать про ступінь стабільності підприємства та його спроможність забезпечувати прогнозовані результати у стратегічній перспективі. На цій основі система менеджменту підприємства здатна розробити відповідний перелік заходів та визначити бюджет їх реалізації.

Дані фактори повинні охоплювати виробництво, маркетинг, менеджмент, інвестиційну та інноваційну діяльність підприємства з метою забезпечення повноти висвітлення загальної картини конкурентоспроможності підприємства. Так, зокрема, мова йде про динаміку обсягів виробництва та реалізації продукції, обсягів інвестування та витрати підприємства в розрізі їх класифікації, обсяги отриманого прибутку, рівень кваліфікації персоналу тощо.

Таким чином, конкурентоспроможність є важливим елементом функціонування будь-якого суб'єкта господарювання. Підвищення конкурентоспроможності підприємства зумовлює позитивні моменти: зростання рівня продуктивності праці, скорочення витрат виробництва, покращення якості продукції, прискорення темпів науково-технічного прогресу, ефективне використання ресурсів, забезпечення гнучкості виробничого процесу.

Література:

1. Партута Т.О., Фесенко Т.В. Конкурентоспроможність підприємства та механізм її забезпечення. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/12_2012/25.pdf

2. Діденко Є.О., Жураківський П.І. Модель управління конкурентоспроможністю підприємства. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5590>.

КАДРОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТРАНСПОРТНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

Хорова М.О.

*Науковий керівник: Шевченко І.Ю., д.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Розвиток будь-якої галузі економіки чи виду економічної діяльності значною мірою залежить від наявного кадрового потенціалу, ефективності його формування, розвитку та використання.

Не є винятком і транспортний комплекс України, який складають підприємства, що спеціалізуються головним чином на виконанні пасажирських і вантажних перевезень повітряним транспортом, наземним транспортом і водним транспортом.

Метою дослідження є ретроспективний аналіз кадрового потенціалу транспортного комплексу України.

Інформаційну базу дослідження склали матеріали статистичного збірника «Транспорт і зв'язок України».

Табл. 1-2 ілюструють динаміку кількісних показників кадрового потенціалу транспортного комплексу України в період 2014-2018 рр.

Таблиця 1 – Середньооблікова кількість штатних працівників транспортного комплексу України в період 2014-2018 рр., тис. осіб*

Вид економічної діяльності	Значення показнику за роками				
	2014	2015	2016	2017	2018
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	731,0	661,4	659,9	655,2	648,4
наземний і трубопровідний транспорт	277,5	256,0	271,8	271,8	253,7
водний транспорт	3,6	3,8	3,4	2,3	2,6
авіаційний транспорт	7,3	6,9	7,1	8,2	8,1
складське господарство та допоміжна діяльність у сфері транспорту	355,0	315,4	301,0	296,9	309,8
поштова та кур'єрська діяльність	87,6	79,3	76,6	76,0	74,2

* сформовано за [1]

Таблиця 2 – Середньооблікова кількість штатних працівників транспортного комплексу в регіонах України в період 2014-2018 рр., тис. осіб*

Регіони	Значення показнику за роками				
	2014	2015	2016	2017	2018
1	2	3	4	5	6
Вінницька область	27,9	26,4	26,2	27,7	27,1
Волинська область	11,9	11,3	10,2	10,3	10,5